

Żukowski, Henryk

Spojrzenie na rozdziały cudów w Mt 8-9

Studia Teologiczne 12, 97-106

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. HENRYK ŻUKOWSKI

SPOJRZENIE NA ROZDZIAŁY CUDÓW W MT 8-9

Treść: Wstęp; I. Kompozycja tekstu; II. Zagadnienia teologiczne; Zakończenie.

WSTĘP

Z kart Starego Testamentu wylania się prawda o Bogu, który objawia swoją wszechmoc i ojcostwo poprzez uczestnictwo w losach człowieka i prowadzenia go do zbawienia wiecznego (por. Pwt 7 i 26). Swój zbawczy plan realizuje przez miłosierne działanie Jezusa, urzeczywistnione w słowach i czynach. Dobrą nowiną o zbawieniu, którą Jezus przynosi światu są cuda Jezusa, spełniające boskie obietnice. Są one dziełami dobra i sprawiedliwości objawiającymi sąd boski, który zmusza człowieka do dokonania wyboru i podjęcia życia wiary lub umocnienia go żywym świadectwem postępowania.

W naszym artykule chcemy spojrzeć na te wielkie znaki działania Bożego umieszczone w rozdziałach 8-9 Ewangelii wg św. Mateusza połączone w jakiejś mierze ze słowami Jezusa. Najpierw zajmiemy się strukturą literacką a potem treścią tych rozdziałów.

I. KOMPOZYCJA TEKSTU

Uczeni dostrzegli, że rozdziały 8-9 stanowią odrębną całość w Ewangelii św. Mateusza złączoną z rozdziałami 5-7 i oddzieloną od reszty cytataми streszczającymi działalność Jezusa: 4,23 i 9,35 (inclusio). Wielu egzegetów w tej całości wyodrębnionej wyżej podanymi cytataми sumującymi działalność Zbawiciela widzi przedstawionego przez Mateusza Chrystusa uzdrawiającego przy pomocy słów (Mt 5-7) i czynów (Mt 8-9). Według nich Mt 8-9

przedstawia zbiór opowiadań o cudach dokonanych przez Jezusa¹. Rzeczywiście zostały tu podane opisy dziesięciu cudów, ale znajduje się też szereg wypowiedzi innego rodzaju. C. Schedl porządkuje 10 cudów i 4 rozmowy tam zawarte w kwadrat sator — arepo². Dla unaocznienia całości podajemy tutaj sporządzone przez niego ułożenie tekstów.

I trędowaci 8,1-4	II setnik 8,5-13	III teściowa 8,14-15
1. Uczony w Piśmie 8,18-20		2. Uczeń 8,21-22
IV burza na jeziorze 8,23-27	V dwaj opętani 8,22-34	VI paralityk 9,1-8
3. Celnik 9,9-13		4. Uczniowie Jezusa 9,14-17
VII/VIII kobieta/córka 9,18-26	IX dwaj niewidomi 9,27-30	X niemy 9,31-34

W Mt 8,18-22 zostały podane dwie rozmowy, które mają swój własny temat: pójście za Chrystusem i tworzenie wspólnoty z Nim. Nie są one spowodowane cudem. Podobnie perykopa o powołaniu celnika Mateusza i wspólnym posiłku Jezusa z celnikami i grzesznikami wywołującymi protest faryzeuszy (9,9-13) wraz z dołączoną rozmową Jezusa z uczniami Jana na temat postu (9,14-17). Jest tu jakaś praca ewangelisty według myśli porządkującej cały tekst Mt 8-9, który nie tylko zawiera opisy cudów. Mateusz nie jest tylko zbieraczem i przekazicielem, ale także interpretatorem wykazującym teologiczną samodzielność. Widać to z porównania Mt z Mk i Łk.

Chociaż wszystkie opowiadania o cudach w Mt 8-9 z wyjątkiem historii setnika z Kafarnaum mają swoje odniesienie do Ewangelii Marka, to jednak znajdują nowe uporządkowanie i opracowanie (por. Mk 1,29-31.40-45; 4,35-41; 5,1-20; 5,21-43; 2,1-12.13-17.18-20; 10,46-52; 3,22). Często jest ono połączone z charakterystycznym dla Mateusza *aby się spełniło to, co zostało powiedziane...* (Mk 1,32-34 — Mt 8,17; por. też Mt 1,22n; 2,17n; 4,14nn; 12,17nn; 13,35; 21,4n; 27,9n). Mateusz wprowadzając cytaty proroka Izajasza: *wziął nasze słabości*

¹ Zob. E. Klostermann, *Das Matthäusevangelium* Tübingen 1939, s. 723; J. Schniewind, *Das Evangelium nach Matthäus*, Göttingen 1964, s. 56; W. Grundmann, *Das Evangelium nach Matthäus*, Berlin 1968, s. 111; G. Bornkamm *Die Sturmstillung im Matthäus Evangelium* w: G. Bornkamm, G. Barth, H.J. Held, *Überlieferung und Anlegung im Matthäus — Evangelium*, (WMANT 1) 1965⁴, s. 48-55; por. J. Homerski, *Ewangelia wg św. Mateusza, Wstęp — przekład z oryginału, komentarz*, Poznań — Warszawa 1979, s. 163-164.

² C. Schedl, *Zur Christologie der Evangelien*, Vien — Freiburg — Basel 1984, s. 155.

i nasze choroby nosił na sobie (8,17) po przedstawieniu trzech cudownych wydarzeń, mówi sumarycznie o dalszych czynach Jezusa i wprowadza w ten sposób cezurę i zapowiedź nowego tematu³.

Nie tylko przedstawia opowiadania o cudach, ale z nich wyprowadza naukę dla czytelników. I tak na przykład podróż uczniów z Jezusem przez jezioro podczas burzy (8,23-27) interpretuje jako naśladowanie Jezusa (*pójście za*) a łódź jako Kościół nadając opowiadaniu rysy symboliczne⁴. W opowiadaniu o setniku z Kafarnaum interesuje się mniej cudownym uzdrowieniem, a bardziej podkreśla miejsce uzdrowienia w domu poganina, który uwierzył i ukazuje Jezusa jako dającego obietnice poganom, a grożącego Izraelowi. Jak kazanie na górze nie jest zwykłym zbiorem mów, tak następujące po nim rozdziały 8-9 nie mogą być zwykłym zbiorem cudów Jezusa. Mateusz jest odpowiedzialny także za wprowadzenie wersetów ramowych mających prawie takie samo brzmienie w 4,23 i 9,35. Chociaż dane dotyczące miejsc podane w tych wierszach nie odpowiadają tym z Mt 5-9, bo kazanie nie jest w synagodze, ale na górze, a Jezus nie idzie przez miasta i wsie, ale poza płynięciem po jeziorze i wydarzeniem w Gadarze wszystko dzieje się w Kafarnaum, to jednak działanie Jezusa jest opisane tymi samymi słowami, które w tych wersach są wymienione. Jezus naucza (*didaskein*), głosi Ewangelię (*keryssein*) i leczy wszystkie choroby (*therapeuein*)⁵.

Mateusz poprzez opracowanie istniejącego materiału (Mk, Q, inne) i odpowiednie umieszczenie go stworzył jedną całość. Możemy powiedzieć, że stworzył obraz składający się z różnych elementów, które można zidentyfikować, a które według jego myśli zostały uporządkowane (*collage*). Przedstawione w Mt 8-9 cuda nie stanowią tylko zbioru cudów demonstrujących cudotwórczą moc Jezusa, ale są one podporządkowane także innym zagadnieniom tematycznym⁶. Zawierają nie tylko chrystologię, ale także inne elementy treściowe. Egzegeci w różny sposób odkrywają uporządkowanie tematyczne podanej treści. E. Klostermann dziesięć cudów w Mt 8-9 odnosi do dziesięciu cudów dokonanych przez Mojżesza w Egipcie (Wj 7,12)⁷. Mt 8-9 są — wg niego — *wspaniałą ilustracją* cudownej mocy Jezusa. Próba wyodrębnienia grup tekstowych: Mt 8, 2-15; 8,23-9,8 i 9,18-34 nie znajduje jednak odpowiedników w Księdze Wyjścia. Sumaryczna notatka mówiąca o wielu uzdrowionych świadczy też o tym, że Mateusz nie chciał tworzyć zamkniętego cyklu cudów ograniczonego do liczby dziesięć. Informacja Mateusza, który podaje opis cudów, aby spełniło się to, co zostało napisane u proroka Izajasza również zaprzecza intencji ewangelisty, aby zademonstrować tylko cudotwórczą moc Jezusa w tak zwanej *sekcji cudów* w Mt 8-9.

Gerd Theißen domyśla się, że Mateusz kierował się schematem geograficznym redagując 8-9⁸. Działalność Jezusa ukazana przez Mateusza może być

³ C. Burger, *Jesu Taten nach Matthäus 8 and 9*, ZTK 10 (1973), s. 278-279.

⁴ Por. G. Bornkamm, dz. cyt., s. 51.

⁵ Mateusz ma predylekcję do czasownika *therapeuo*; ze źródeł Mk: Mt 14,14; 17,16; 19,2; z Q: Mt 8,7; 10,1; 12,22; 17,18; ze źródeł własnych: Mt 12,10.15; 10,1; dodane: Mt 4,23.24; 9,35; 15,30; 21,14.

⁶ Inaczej E. Klostermann, dz. cyt., s. 72. Por. J.D. Kingsbury, *Observations on the „Miracle Chapters” of Mathew 8-9*, CBQ 40(4,1978), s. 561.

⁷ E. Klostermann, dz. cyt., s.72.

⁸ G. Theißen, *Urchristliche Wundergeschichten*, Mohn 1974, s. 210.

uważana za spełnienie cytatu Iz 4,15-16, w którym wspomniane są: *morze, poprzez Jordan i Galilea pogan*. Nie można tej teorii uznać za słuszną, gdyż centralne miejsce w stosunku do wydarzeń opisanych w Mt 8-9 zajmuje Kafarnaum, które w Iz 4,15-16 nie jest wspomniane, a próba odniesienia danych z cytatu proroka Izajasza bardziej dotyczy Mt 8 niż Mt 8-9. Poza tym funkcję cytatu Iz 4,15-16 określa szerszy kontekst, a nie tylko Mt 8-9. W rozdziałach 8-9 Ewangelii Mateusza nie został Jordan nazwany.

H.J. Held szuka wyjaśnienia układu perykop 8-9 w takim ułożeniu przez Mateusza, który ukazuje kolejne tematy: chrystologii (8,2-17), uczniostwa (8,18-9,17) i wiary (9,18-31)⁹. Podobne stanowisko zajmuje W.G. Tompson¹⁰. Ten pogląd jednak nie bierze pod uwagę tego, że długi fragment Mt 8,18-9,17 musi też być podzielony na odcinek podróży (8,18-34) i podający dyskusje (9,1-17). Temat uczniostwa jest wyraźny w 8,18-27 i 9,9-13. Trudno jednak z taką samą oczywistością mówić o tym temacie w 8,28-9,8 i 9,14-17. W 9,18-22 (28) wiara jest głównym tematem, ale wzmianki o wierze (*pistis, pisteuo*) są też obecne w 8,1-9,17.

C. Burger¹¹ i J.D. Kingsbury¹² modyfikują wersję H.J. Helda. Widzą podział Mt 8-9 na cztery odcinki: 8,1-15(17) — chrystologia, 8,18-34 — uczniostwo, 9,1-17 — zagadnienia oddzielania się Jezusa i Jego uczniów od Izraela i 9,18-34 — wiara. Czynią tak z powodu wątpliwości co do jedności tematycznej w odniesieniu do podziału zaproponowanego przez H.J. Helda, o czym wyżej wspomnieliśmy.

J. Moiser próbuje znaleźć strukturalne podobieństwo Mt 8-9 z Mt 5-7 i odnieść konkretne fragmenty tych rozdziałów do siebie¹³. Autor jednak nie ujmuje w pełni materiału narratywnego w Mt 8-9. Trudno jest skoordynować Mt 9 z kazaniem na górze, gdyż badania wykazują, że ten rozdział zawiera Markowy materiał i jego kolejność poszczególnych perykop.

W.D. Davies i D. Allison¹⁴ widzą zamiłowanie Mateusza do triady i fakt, że występują opowiadania o cudach w różnych grupach. Uważają, że klucz nie może być znaleziony w zainteresowaniu tematycznym (chrystologia, uczniostwo, wiara), a jest podyktowany przez formalne rozważanie, triadę.

Analiza fragmentu 8-9 przeprowadzana przez egzegetów słuszenie ukazuje te rozdziały nie jako nieuporządkowany zbiór cudów, ale jako zamierzoną teologicznie pracę Mateusza. Z pewnością znajdziemy w nich temat chrystologii, wiary, uczniostwa, w ogóle życia wierzących w Kościele. Wydaje się jednak, że trudno te tematy tak jaskrawo i pewnie od siebie oddzielić. Wszystkie fragmenty zawierają elementy chrystologiczne, czy też elementy wiary. Są bowiem związane z działaniem Jezusa, ukazują Go jako tego, który uczy i działa. Wszystkie

⁹ H.J. Held, *Matthäus als Interpret der Wundergeschichten. Überlieferung und Auslegung im Matthäusevangelium*, Neukirschen 1960, s. 236-237.

¹⁰ W.G. Tompson, *Reflection on the Composition of Mt 8,1-9,34*, CBQ 33(1971), s. 365-388.

¹¹ C. Burger, art. cyt., s. 284-287.

¹² J.D. Kingsbury, *Observations on the „Miracle Chapters” of Mathew 8-9*, CBQ 40/4, 1978, s. 562-566.

¹³ J. Moiser, *The structure of Mathew 8-9: A Suggestion*, ZNW 76(1955), s. 117-118.

¹⁴ W.D. Davies, D. Allison, *The Gospel According to Saint Mathew*, Edinburgh 1991, s. 3-4.

wyodrębnione części w sekcji Mt 8-9 pokazują postawę ludzi i udzielają pouczenia o nich i dla nich. Stanowią przykład oddziaływania na żyjący Kościół w gminie Mateuszowej i na przestrzeni wieków, także na Kościół obecny.

II. ZAGADNIENIA TEOLOGICZNE

A. Chrystologia

Dział *cudów* w Mt 8-9 ukazuje przede wszystkim obecność Jezusa wśród ludzi i obecność zbliżającego się Królestwa Niebieskiego. Mateusz nie podaje samych tylko uzdrowień lub samych ludzi chorych, ale przede wszystkim Tego, który *leczy wszelkie choroby i wszystkie słabości* (Mt 4,23 i 9,35)¹⁵.

Pierwsza seria uzdrowień: trąd (8,1-4), paraliż (8,5-13), gorączka (8,14-17) prowadzi do stwierdzenia, że Jezus bierze na siebie nasze cierpienia (8,17; Iz 53,4). Ci chorzy ludzie nie tylko cierpią na ciężką chorobę, ale też nie mają żadnych praw we wspólnocie żydowskiej albo ich prawa są ograniczone. Trędowaty, poganin i kobieta nie mają możliwości uczestniczyć według prawa w sposób pełny w nabożeństwach żydowskich¹⁶. Jezus okazuje swoją troskę o nich i o każdego, kto jest odrzucony wyrokiem swego czasu, daleki od zbawienia i prawa. Trędowaty na polecenie Jezusa ma pokazać się kapłanowi, aby zostało potwierdzone, że w przyszłości nie będzie musiał żyć na uboczu jako odrzucony. Opowiadanie o setniku z Kafarnaum łączy się z obietnicą nowej przyszłości dla pogan i ostrzeżeniem dla Izraela. Kobieta uzdrowiona z gorączki służy Jezusowi¹⁷. Choroby te (trąd, paraliż, gorączka) wyrażają nie tylko stan zdrowia ciała, ale też nieczystość, odstąpienie od wierności Bogu lub ucieczkę w głąb samego siebie. Określają wady Żyda, poganina i ucznia. W każdym z nich została rozbudzona na swój sposób wiara w Pana (8,2.6.8), który swą moc objawia przez dotyk (8,3.15) i przez słowo (8,8). Jezus uzdrawiający na podobieństwo *Cierpiącego Sługi*, zniekształcony jak trędowaty i po śmierci rzucony między bezbożników, (por. Iz 53,19) utożsamia się ze słabością człowieka, aby przez nią wydobyc uniwersalną moc, przez którą dokonuje się zbawienie (8,10-12; Iz 53,12)¹⁸.

Podążanie za Jezusem w tej sytuacji jest czymś więcej niż przemierzaniem drogi z Nauczycielem (8,19), ale rozpoznaniem w nim Pana życia (8,22), który jest całkowicie oddany ludziom, wędrujący po ciężkich drogach ich życia, a jednocześnie wymagający w każdym przypadku wyłącznego i szczerego oddania ich w stosunku do swojej osoby, wyrażającego się włączeniem religii do codziennego życia (por. 8,18-22)¹⁹.

¹⁵ Ewangelista Mateusz opuszcza albo zmienia stwierdzenia Ewangelii wg św. Marka o tym, że Jezus uzdrowił *wielu* i podkreśla, że uzdrawia On *wszystkich* chorych por. Mk 1,32-34 — Mt 8,16; ponadto: Mt 12,15; 14,35; opuszcza: Mk 6,13 i 6,5. Mateusz swoje streszczenia uzdrowień i wzmianki o uzdrowieniach rozmięścił w całej Ewangelii (Mt 4,23-24; 8,16; 9,35; 12,15; 14, 13-14.34-36; 15,30; 19,2; 21,14). W każdym streszczeniu Jezus uzdrawiał wszystkich chorych lub każdą chorobę albo podany jest szereg osób.

¹⁶ E. Lohmayer, *Das Evangelium nach Matthäus*, 1956, s. 153.

¹⁷ C. Burger, *Jesu Taten nach Matthäus 8 und 9*, ZTK 70(3,1973), s. 284.

¹⁸ J. Radermakers, *Au fil de l'évangile selon saint Matthieu*, Bruxelles 1974, s. 125.

¹⁹ Por. M. E. Boismard, *Le lépreux et le serviteur du centurion (Mt 8,1-13) Assemblés du Seigneur* (I) nr 17, Bruges 1962, s. 29-44.

Jezus ma wyjątkową władzę nad naturalnymi kataklizmami. Potrafi uśmierzyć burzę i nieszczęśliwe koleje wspólnoty chrześcijańskiej (8,25). Panuje *nad głębszymi poróżnieniami w życiu ludzi i społeczeństw* (8,28) oraz *nad grzechem atakującym wolność człowieka i paraliżującym jego siły* (9,2)²⁰.

Syn Człowieczy stawiał czoła wszystkim formom gwałtu w konkretny sposób w trakcie swego ziemskiego istnienia (9,6). Przebacza grzechy i tym samym rozbudza sparaliżowaną ludzkość (9,5-7) i umożliwia podążanie drogą odrodzonej wiary (8,26; 9,2). Od momentu wkroczenia Jezusa na ziemię pogan, nieczystość, której symbolem są świnie, przedstawiające również okupacyjną władzę lub w ogóle ateizm pogański (7,6), jest pozbawiona swojej mocy (8,32). Królestwo niebieskie, jako wyprzedzenie ostatecznego zwycięstwa nad złem, objawia swoje panowanie w ziemskim bytowaniu Jezusa (8,29; por. Iz 65,1-5). Mateusz wskazuje na eschatologiczną nowość, jaką przybiera mesjański autorytet Jezusa. Jest to moc boska dana ludziom (9,8). Potwierdzają to dwa ostatnie uzdrowienia: niewidomego i opętanego głuchoniemego (9,27-34).

Pójść za Jezusem, to przyjąć Go pośród naszego grzechu, pozwolić, aby leczył nas ten Lekarz, dla którego nie ma grzeszników i sprawiedliwych, a tylko ci, którzy się źle mają (9,12-13). Pójść za Jezusem, to przyjąć Go jako eschatologicznego Oblubieńca, który potrafi wszystko odrodzić, a także zburzyć to, co nie przyjmuje radykalnej nowości (9,15-17), zgodzić się na przejście z Nim przez śmierć (9,15), odrodzić się przez prawdziwą miłość wznieconą w sercu przez Boga (9,13; Oz 6,6; por. Oz 6,1-6).

Moc Jezusa jest siłą życia ratującą od śmierci, ukazaną przez utratę krwi (9,20-21) i jako sen (9,24). Wiara i ufność w moc Jezusa ratują kobietę (9,22) i pobudzają do życia dziewczynkę. Królestwo niebieskie jest przestrzenią, gdzie rozciąga się mesjańska moc Jezusa. Jak dwaj niewidomi tak również niewidoma gmina, rozpoznająca w Nim Syna Dawida (9,27), pozwalająca się dotknąć przez Niego (9,29) może przystąpić do wiary (9,28-29) w Pana (9,28)²¹. Szatan nie pozwalający mówić jest odrzucony (9,33). Tłumy podziwiają nowość nieznaną w Izraelu, ale nie wszyscy dostrzegają w niej znaki mesjańskie (9,34). Działanie Jezusa musi się dalej rozprzestrzeniać, nie tylko w Galilei, ale też w innych miastach i wsiach (9,35). Jezus nie jest sam. Tworzy się obraz wspólnoty mesjańskiej na podobieństwo dojrzewającego zboża, oczekującego na zwiezenie do stodoły (9,37-38). Jednak nadal brak jest jedności. Należy rozpoznać Pasterza i pozwolić na to, aby zebrał wszystkich w jedną owczarnię (9,36).

Z tego całościowego spojrzenia, choć może nie dość szczegółowego, widać, że Mt 8-9 stanowi objawienie Jezusa, a przez Niego objawienie Ojca. Czyny Jezusa połączone ze słowami ukazują kim On jest, a tym samym przybliżają rzeczywistość Królestwa niebieskiego. Jego czyny już są obecnością Królestwa, które mogą być ciągle skuteczniane wobec ludzi. Jezus może ciągle uzdrawiać tych, którzy do Niego przychodzą. On nieustannie przychodzi niosąc z sobą Królestwo, które się dokonuje przez codzienny kontakt z Nim. Nieustannie otwiera oczy i wyodrębnia nową kształtującą się w świecie rzeczywistość. Takie bowiem jest zadanie cudu. Nie demonstruje on tylko mocy czy dowodu

²⁰ J. Radermakers, dz. cyt., s. 126.

²¹ J. Rademarkers, dz. cyt., s. 130.

nadprzyrodzonego pochodzenia misji Jezusa, ale objawia niezrównaną wrażliwość Bożej miłości.

To, kim jest Jezus określają tytuły, którymi został On w Mt 8-9 nazwany. Mateusz na początku podsumowując działalność Zbawiciela nazywa Jego postawę mianem Sługi, który wziął na siebie grzechy i choroby ludzi (8,17; Iz 53,4). Nie rozwija jednak chrystologii Sługi. Używa tego tytułu w cytacie z Iz 42,1-4 w Mt 12,18-21, ale to, co tu dotyczy sługi, gdzie indziej jest odniesione do Syna Bożego. Cytując Pieśń o Słudze z Iz 42,1-4 w Mt 3,17 i 17,5 naśladuje Marka i łączy wypowiedź Izajasza ze słowami Ps 2,7 w taki sposób, aby podkreślić bardziej chrystologię nie sługi, ale Syna Bożego²². Jezus jest „Panem żniwa” (9,38), który zbiera w sobie cały ciężar nieszczęść, aby mogła przeniknąć je miłość Ojca.

Kiedy mówi o sobie publicznie używa tytułu „Syn Człowieczy” (8,20; 9,6). Jako taki obdarza On przebaczeniem grzechów (9,6), aby dokonała się w człowieku wewnętrzna przemiana i mógł on dostąpić prawdziwej radości dziecka Bożego. Nazywa siebie „Lekarzem” (9,12), który pochyla się nad chorymi, leczy ich rany i obdarza świętością. Przedstawia się jako „Oblubieniec”, oddający się ludziom i obdarzający ich swoją obecnością (9,15). Uważa siebie za „Pasterza” litującego się nad ludem.

Podane wyżej cechy nie określają tylko Jego roli, ale naturę. On po prostu naprawdę taki z natury jest²³.

Osoby, które zbliżają się z wiarą do Jezusa, zwracają się do Niego tytułem „Pan” (8,2.6.8.21.25; 9,28) przypisując Mu w ten sposób boską godność i boski autorytet. Czynią to ludzie wywodzący się z judaizmu (trędowaty: 8,2) i z pogaństwa (setnik: 8,6.8), a także niewidomi, którzy zostali doprowadzeni do prawdziwego widzenia (9,28)²⁴. Jako Pana odkrywają Go ci, którzy przemierzają z Nim w charakterze uczniów, drogę swego życia (8,21.25). Tłumy, bądź ich przywódcy (uczni w Piśmie, faryzeusze) nazywają Jezusa „Nauczycielem”, wyrażając w ten sposób ludzki szacunek (8,19; 9,11). Uczony w Piśmie chciałby nawet podążać za Nim, ale nie rozumie wymagań, jakie stawia ta droga (8,19).

Ponieważ Jezus w Jego pochodzeniu ludzkiej natury został włączony w linię Dawida (1,20-25) można Go nazwać „Synem Dawida”. Tak zwracają się do Niego niewidomi oczekujący uzdrowienia (9,27). Dla demonów jest On „Synem Bożym” (8,29), którego moc niszczy ich panowanie.

B. Życie Kościoła

Słowa i czyny Jezusa podane przez Mateusza w rozdziałach 8-9 pozwalają widzieć nie tylko mówiącego i działającego Jezusa, ale pokazują także wielu ludzi, którzy zbliżają się do Niego.

Niektórzy idą za Jezusem czując się powołani do życia dla Niego (Mateusz: 9,9). Inni nie dostrzegali wymagań Chrystusowego apelu (uczony w Piśmie: 8,19). Jeszcze inni zwlekają z odpowiedzią dla Niego (uczeń: 8,21). Są tacy,

²² J.D. Kingsbury, art. cyt., s. 563-565.

²³ Por. J. Radermakers, dz. cyt., s. 129.

²⁴ Mateusz najczęściej umieszcza uzdrowienia niewidomych w kontekście niezrozumienia przez Żydów, kim jest Jezus.

którzy Jezusa podziwiają i w Niego wierzą (setnik: 8,10; sparaliżowany i ci, którzy go przynieśli: 9,2; kobieta cierpiąca na krwotok: 9,22; dwaj niewidomi: 9,28-29). Niektórym Jezus zarzuca *małą wiarę* (uczniowie podczas burzy: 8,26), niektórzy wątpią i zadają pytania (uczniowie Jana: 9,14). Znajdują się też tacy, którzy okazują sprzeciw (uczniowie w Piśmie: 9,3; faryzeusze: 9,11). Oni osądzają Chrystusowych uczniów (9,11) i doprowadzają do oskarżenia samego Jezusa (9,34). Są też tacy, którzy oczarowani i pełni entuzjazmu zaczynają iść za Jezusem (8,1.10.27; 9,8.10.33). Przyprawiają do Niego chorych i opętanych (8,16; 9,2.32), ale też Go wysmiewają i jest On zmuszony ich usunąć (9,24-25). Jednakże wzbudzają Jego litość (9,36) i pasterską troskę (9,37).

Różne reakcje ludzi zależne są od stopnia otwarcia się na obecność Chrystusa i Jego osobę, a przede wszystkim od odkrycia kim jest Jezus (wiara), bo człowiek nie może angażować się lekkoomyślnie.

W Mt 8-9 jest widoczny temat uczniostwa. Jezus, który uzdrawia, jednocześnie gromadzi uczniów. W Mt 4,24-25 jest mowa o tym, że szły za Jezusem wielkie tłumy z całego Izraela i Dekapolu, Jerozolimy i Zajordania. Rozdziały 8 i 9 Ewangelii Mateusza rozwijają ten streszczający tekst. Pokazują ludzi przybywających do Chrystusa i aktywnie szukających pomocy. Zwracają się oni do Pana w formie modlitwy (8,2.25; 9,18.21.27), błagania (8,5), uwielbienia (8,2; 9,18). Nie boją się żadnych przeszkód na drodze (9,28). Idą za Nim zwłaszcza ci, którzy uzyskali uwolnienie od chorób ciała i serca. W Mt 4,24-25 i Mt 8-9 *pójście za Jezusem* jest wyrażone czasownikiem *akolouthein* (8,1.10.19.22.23; 9,9.27), który nie określa tylko pójścia za jakąś osobą w czasie, miejscu lub kolejności, ale użyty w sensie religijnym oznacza *iść za kimś jako uczeń*²⁵. *Pójście za Jezusem* nie jest tylko własną inicjatywą, ale otrzymuje się je jako dar i nie trzeba stawiać żadnych warunków (8,18-22). Zaproszeni są wszyscy: celnicy, grzesznicy, poganie i inni... Choroby i złe moce może zwyciężyć wyzwalające działanie Jezusa. Jednakże ze strony człowieka jest także potrzebne przyjęcie Chrystusa jako źródła zbawczego życia (9,18-28). Temu, który trzyma za rękę, trzeba pozwolić na przebudzenie ze *śmierci* (9,23-25). Należy przyjąć moc Pana dzięki której prawidłowo się widzi i mówi (9,29.33). Trzeba umożliwić Mu odnowę (9,16-17) dającą dostęp do uczy pojednania²⁶. Trzeba Chrystusowi w pełni uwierzyć. Bycie uczniem kosztuje, niesie z sobą pewne obowiązki (8,18-34) i wyróżnia od ówczesnego judaizmu (9,1-17). Uczniowie w oparciu o wiarę w Jezusa tworzą własny sposób życia. Odpuszczenie grzechów (9,1-8), wspólnota stołu (9,9-13) i wolność od żydowskich obyczajów (9,14-17) są charakterystyczne dla wspólnoty uczniów. Nowe wino chrześcijaństwa nie może być przechowywane w *starych bukłakach*²⁷. Uczniowie uczą się od Jezusa przez normatywne nakazy (Mt 5-7) i przez normatywny przykład działania²⁸.

Mateusz pisząc Ewangelię miał na względzie społeczność ludzi, którzy żyją w obecności Zmartwychwstałego Syna Bożego (chrześcijanie). Opowiadania

²⁵ J.D. Kingsbury, *The Verb Akolouthein („to follow”) as an Index of Matthews View of His Community*, JBL 97(1978) 56-73.

²⁶ Tylko oferta uczonego w Piśmie, aby być uczniem, nie została przyjęta przez Jezusa, ponieważ ten przedstawiciel judaizmu nie miał do tego dyspozycji wewnętrznych (8,1-17).

²⁷ C.Burger, art. cyt., s. 286.

²⁸ W.D. Davies, D. Allison, dz. cyt., s. 4.

o cudach mają dla Kościoła funkcję *parenetycznych paradygmatów*²⁹. Zapraszają one chrześcijan, aby przychodzili do Zmartwychwstałego Syna Bożego ze swoimi prośbami o pomoc, wierząc, że On wysłucha i udzieli im boskiej mocy podtrzymującej w chwilach niepokoju i cierpienia w czasie zewnętrznych prześladowań i wewnętrznego rozdarcia. Cuda stanowiące znaki działania Bożego w bezpośrednim spotkaniu z człowiekiem, mogą być symbolami spotkań w znakach sakramentalnych, w których Bóg udziela łaski. Ludzie przychodzący z wiarą na spotkanie z Chrystusem umacniają się w niej do tego stopnia, że idą z Nim w bliskiej więzi miłości, a nie tylko w powodu własnych korzyści.

Wg poglądu C. Burgera Mt 8-9 rozwija temat: *Kościół Jezusa Chrystusa*³⁰. Pierwsza wyróżniona przez niego jednostka (Mt 8,1-17) ukazuje, że wszyscy mogą należeć do Kościoła. Druga (8,18-34) podejmuje temat *pójścia za Jezusem*. Trzecia podaje systematyczny ciąg trzech spornych rozmów, które stawiają Jezusa wobec pytań różnych grup i prądów ludu (przebaczenie grzechów — uczeni w Piśmie: 9,1-8; wspólnota stołu z ludźmi z marginesu — faryzeusze: 9,9-13; ascetyczna kwestia postu — uczniowie Jana: 9,14-17). Czwarta (9,18-34) akcentuje wiarę w Jezusa i kontynuuje ciąg przedstawionych wcześniej spornych rozmów (nowe życie, nowe widzenie i nowe mówienie). Mateusz wg niego podaje nie tylko zbiór cudownych czynów Jezusa, ale cud Kościoła zarysowany słowami i czynami Jezusa.

ZAKOŃCZENIE

W opowiadaniach Mt 8-9 mieści się temat całej Ewangelii streszczony w słowach Mt 28,19. Jest nim Chrystus i nowy lud Boży — Kościół. Trudno tu jednak przeprowadzić ścisły podział na jednostki tematyczne. Rzeczywiście w Mt 8,1-17 jest temat chrystologii (Burger, Kingsbury), ale przecież cały odcinek Mt 8-9 ukazuje Chrystusa, który naucza i czyni cuda. W Mt 9,18-34 jest bardziej zaakcentowane zagadnienie wiary, ale przecież w całości rozdziałów 8 i 9 jest o wierze mowa. Podobnie jest z tematem uczniostwa. Artykuł nasz został zatytułowany: spojrzenie na rozdziały cudów Mt 8-9. Nie jest on bowiem wyczerpującym badaniem czy wykładem zagadnień występujących w Mt 8-9. Chce być przyczynkiem do poznania objawienia Bożego przez jeszcze jedno spojrzenie na ten tekst, które coś dostrzega i coś przekazuje. Mamy nadzieję, że będzie ono impulsem do nowych spojrzeń na badanie, odczytywanie i przekaz.

EIN BLICK AUF DIE WUNDERKAPITEL MT 8-9

ZUSAMMENFASSUNG

Kapitel 8 und 9 des Mattheusewangeliums werden oft als Abschnitt von Wundern genannt. Ständige der literarischen Komposition betreffende probleme

²⁹ J.D. Kingsbury, art. cyt., s. 568-572.

³⁰ C. Burger, art. cyt., s. 284-287.

dieser Kapitel verbinden sich mit einer Entdeckungprobe verschiedener thematischer Faden, die da vorkommen. Neben der Christologie, die immer in Wundergeschichten vorhanden ist, finden wir in Mt 8-9 die Kirchen — und Jesu — Glaubenslebens-lehre, die Jesu Jünger von Judentums angehänden unterscheidet. Diese Fragen möchten wir zum Thema unseres Artikels machen.